

بررسی مستندات ضمان منافع مستوفات و غیر مستوفات از نگاه امامیه و مذاهب اربعه

معصومه اسدی نیان

کارشناس ارشد فقه و حقوق اسلامی

چکیده

یکی از موضوعات مهم در فقه ضمان منافع است. منافع در برابر اعیان، در ابواب مختلف فقهی از جمله بحث غصب، مقبوض بالسّوم، عاریه ی مضمونه و مقبوض به عقد فاسد مورد بررسی قرار گرفته است. در این مقاله، حکم ضمان منافع مقبوض به عقد فاسد در مذاهب چهارگانه ای اهل سنت و فقه امامیه مورد بررسی قرار گرفته است. اختلاف نظراتی که در این باره وجود دارد، ما را برآن داشت تا به مقایسه‌ی این عقاید و نقد و بررسی دلایل آن‌ها بپردازیم. قاعده علی الید، مستند به حدیث نبوی است که بین همه فقیهان فرق مسلمان مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. بر پایه این قاعده، گیرنده مال غیر، ضامن رد عین یا بدل آن در صورت تلف و جبران خسارت در صورت نقصان آن است. این قاعده با اطلاق خود، همان طور که می‌تواند دلیلی بر ضمان عین باشد، می‌تواند مبین ضمان منفعت و عمل نیز باشد. که مهم ترین استناد این منافع قاعده علی الید است.

واژه‌های کلیدی: ضمان، منافع، مستوفات، غیر مستوفات، مقبوض، عقد فاسد

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۵، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۸، صفحات ۶۴-۵۷